Додаток до „Буковини“.

Ч. 36. Чернівці, дня 2. (15.) вересня 1905. Рік VIII.

Виходить що тижня в пятницю.

Коштує річно 4 корони, а до Америки 2 доляри.

РУСКА РАДА

Народна ґазета.

Адр. редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях улиця Петровича число 2.

Мужик лиш до гною?

Уся драпь, усї визискувачі, що з дїда прадїда лиш о то дбали, аби мужицкі землї загорнути під себе, аби мужика обернути в свого невільника, передумували лиш над способами, як би мужика утримати в темнотї. Они знали добре, що як довго мужик темний, як довго він не знає нїякого ремесла нї науки, то так довго буде він покірним телям і вічно буде терпіти на собі ярмо великої кривди, у яке єго вбрали пани. Через тото давно мужик не сьмів довго нї ходити до школи, нї вчити ся ремесла, бо зараз би йшов був у сьвіт, щоб шукати лїпшої долї місто того, що робити на двірских ланах керваву панщину під гайдуцкими нагайками. Тогди пани установили були собі навіть таке право, що мужик не сьмів перейти з одного села на друге, бо пани уважали єго за власну худобу, яка від уродженя до самої смерти має робити на пана, має порпати ся у паньскім гною. Нинї вже паньске право зломлене. Завдяки людям, що давали свою кров у бою за тото, аби всї люди були рівні, аби пропала неволя, нїхто вже не мусить робити панщини і кождому отворений шлях до якої небудь науки. І безлїч мужицких дїтий кінчить найвисші школи і займає найвизначнїйші становища у сьвітї. Ну, і самі мужики ґазди беруть ся до просьвіти, до книжок і ґазет, аби вчити ся, як добувати собі красші порядки, як бороти ся із ворогами. Се темним духам дуже не в смак. Всїлякі пявки ще за мало напили ся нашої крови, тож радіб, аби мужик був далї темний як ніч, а дурний як баран, який кладе покірно голову на ковбан під ніж, що має єму відтяти голову. Через то вороги народу і нинї товчуть мужикови, що єму брати ся хиба до цїпа та до гною, а більш нїчого єму й не треба — бо все иньше належить до панів! Таку мову ведуть одначе й такі, що перед всїлякими виборами прикидають ся великими народними приятелями, що мужикови — мовляв — радіб неба прихилити, розуміє ся так довго, доки не видурють у них голосу. Потому тоті вовки скидають овечу скіру і вже на добре показують мужикам зуби. Он тамтого понедїлка горлав на черновецкім „вічу“ Авреля Ончула єго рідний брат Титко, також посол соймовий із Сучавщини до одного селяньского сина із Вашківцїв н. Ч. Ю. К-го (по нїмецки) ось так: „Як ти мужик, то іди до гною, тут тобі не місце“. Чуєте братя! Мужицкий посол, посол, який вийшов до сойму мужицкими голосами, який має вести мужиків на лїпший шлях — до просьвіти, до добробиту, гонить мужиків назад до гною, до паньскої неволї. Гей стямте ся братя і поміркуйте, котрісте і найтемнїйші! Видите, чого хоче компанїя грошолупів? І Лупій і один Ончул і другий, що рад би лиґнути тепер руско-мужицкий мандат — хотять далї держати мужиків у темнотї, у покірній службі панам і коршмарям, у яких они розпивають хрунїв. Отсї слова Аврелевого брата — то видите вовчий писок, що показав ся неосторожно із під овечої шкіри, тож знайте, що то за страшний воріг напосїв ся на нас. Отже мужик має платити податок, має давати рекрута, а всї права мають мати лиш пани? Своє право мають віддавати паньским заушникам, грошолупам? О, нї! Се зрадлива мова. Через то нї

грошолупів, ні Ончула не хочуть навіть Липовани, не хочуть Мадяри, не хочуть навіть розумнійші волоскі мужики. А чиж ми мали би своє право дати тому, що веде нас у темноту, у паньску неволю? О, ні і ще раз ні. Проч із грошолупами, що обманюють нарід, що радіб тримати людий у паньскій неволи, що розбивають порядних ґаздів! Всї рускі селяни і загалом всї чесні люди вибирати будуть своїми послами лиш правдивих прихильників народу, а при сїм виборі до Відня із пов. Сторожинець—Серет—Садаґура—Чернівцї віддадуть свої голоси на судового совітника в Серетї і посла до сойму краєвого, п. **Артура Малика.**

Про краєвий банк.

Наші люди й самі добре знають, як то тяжко в нас було за гроші. Напосїли ся були по всїх селах такі деришкіри-Лупії, що лиш грішми торгували. Вони й самі богато гроший не мали та зичили собі по банках в містї на таний процент а на селї з людий шкіру дерли. Тепер майже в кождім селї вже є каса райфайзеньска, що зичить своїм членам гроші на таний процент на короткий час. Біда тільки, що наші люди не вміють ще добре господарювати по касах. Вкладок щадничих майже нїгде не дають до каси а хотять, аби в касї були гроші. Вже ті інтелїґенти, що помагають людям по селах при заснованю каси не говорять людям, як належить ся, на що така каса. Замість сказати правду, що райфайзеньска каса закладає ся в селї на то, аби ті гроші, які є в селї, не лежали даром в скринї, а давали нам якийсь процент, то є, аби люди зносили ті гроші до каси, котра за них платить процент.

Сї складжені на щадницю (шпарунок) гроші каса зичить відтак тим людям, що потрібують. Дані до каси гроші на щадницю можуть в кождім иньшім банку, в кождій иньшій касї пропасти, а в касї пожичковій і щадничій систему Райфайзена не можуть вони нїколи пропасти. Перше, каса ті гроші не розтринкує, а зичить своїм членам а ті мають їх за який час звернути, а як нї то вернуть їх ручителї. Друге, всї члени райфайзенки відповідають за ті гроші цїлим своїм маєтком. Такої забезпеки для тих людий, що вкладають свої гроші до каси райфайзеньскої, не дає жадний иньший банок і жадна иньша каса. Тому не треба бояти ся, що гроші такі пропадуть.

Але скаже може дехто, що єму за якийсь час будуть потрібні гроші а каса єго гроші роззичить межи членів, а він не зможе чекати, аж ті довжники віддадуть свої позички до каси назад. От, видите, на се є „Селяньска Каса“ в Чернівцях, аби в такім разї позичити райфайзеньскій касї ті гроші, які вона має виплатити, тому, що вклав свої гроші до каси на вкладку щадничу а тепер вони єму знов потрібні.

Оттака повинна бути господарка по наших касах на селї. А кілько ще урядники „Селяньскої Каси“ мають набалакати ся, аби наші люди зрозуміли сю легку річ і аби показали свою добру волю.

Ми вже казали, що райфайзеньска каса на селї позичає тепер гроші лиш на короткий речинець. Але як людям потрібно гроший на роки на сплату або на закупно землї, то на се є краєвий банк, що зичить селянам гроші на землю на найтаньший процент, який лиш може бути. В краєвім банку процент тому найменьший, бо він не торгує грішми на зарібок так, як всї другі банки. Він бере від людий лиш той процент, який сам платить. З початку краєвий банк має богато видатків, тай процент трохи більший, але все таки таньший як деинде.

З краєвого банку можна позичити гроші на довший час, найменьше на 10 років а найбільше на 51 лїт. Звертає ся гроші малими піврічними ратами. А се, що хлїбороби мають віддавати гроші, які взяли на землю, малими ратами є дуже добре для них. Кождий порядний господар може з своєго господарства тілько пристарати, аби вистало єму на сплату рати.

Як хто пристарав більше гроший, то може віддати і кілька рат на раз так, що довжник може сплатити свій довг скорше, ніж він мусить звернути. За то треба конечно кожду рату сплачувати точно на

речинець. Бо як ні, то краєвий банк може ба й мусить зажадати звороту цілого довгу нараз, а як би довжник не міг сплатити, то краєвий банк єго мусить зліцитувати. Тому треба уважати, аби всїх рат дотримати ретельно. А се буде довжникови тим лекше, на чим більше років він зичить, бо тодї рати припадають меньші.

Краєвий банк мусить старати ся, аби не пропав і крейцар оден, бо за банк відповідає край, то значить всеж таки хлїбороби. А се вже було би великим гріхом, як би мусїв відповідати той, що винен, за того, що невинен.

Щож треба зробити, аби затягнути позичку з краєвого банку? Не треба ходити нїкуди. Треба тільки взяти аркушик посїлости (Besitzbogen), прийти до каси в селї, а каса має написати лист до банку краєвого або до „Селяньскої Каси“, має подати в тім листї суму, яку чоловік хоче позичити і час, за який хоче ту пожичку сплатити. Селянин може дістати з краєвого банку лиш тілько гроший, за кілько може легко відповісти, то значить, як позволяє на то єго земля. Як хто не дістане з краєвого банку тілько, як просив, то решту нехай позичить в сїльскій касї.

Поданя до краєвого банку з просьбою о позички, що їх написав якийсь покутний писар, краєвий банк звертає назад і шкода лиш коштів. Треба такі поданя робити в сїльскій касї, а де ще нема такої каси, треба писати до „Селяньскої Каси“ або до краєвого банку через якогось письменного чоловіка в селї.

Малі суми зичать хлїбороби найлїпше в сїльскій касї. Сїльскі каси дістають кредит лише з „Селяньскої Каси“ в Чернівцях а „Селяньска Каса“ має в краєвім банку кредит на суму 600.000 корон. До „Селяньскої Каси“ належать тепер вже 123 каси по селах.

Тим, що хотять позичити з краєвого банку гроші, не треба іти аж до Черновець. Шкода часу і видатків та здоровля. Не треба нїкуда ходити. Як аркуш посїлости відісланий до краєвого банку, треба дома чекати, аж не прийде з краєвого банку відповідь. За яких 2 недїлї кождий селянин дістане відповідь, яку він дістане позичку. Тодї треба висилати почтою 3 К до краєвого банку на удостовірене підписів в нотаря. Відтак треба чекати так довго, доки не прийдуть з банку краєвого письма, котрі треба в нотаря зараз підписати Запис довжний і подане треба подати до суду о інтабуляцию запису довжного. Доки в судї заінтабулюють, триває зазвичай яких 8 днїв. Потім краєвий банк висилає гроші до села до каси пожичкової і щадничої..

Кошта нотарияльні разом з штемплями, геть з усїм, тим більші, чим більша пожичка. І так хто зичить

1)	300	К має видатків на		12	К	51	с.
2)	500	„	„	„	„	16	„	63	„
3)	1000	„	„	„	„	25	„	50	„
4)	1500	„	„	„	„	28	„	50	„
5)	2000	„	„	„	„	31	„	50	„
6)	3000	„	„	„	„	51	„	38	„
7)	4000	„	„	„	„	63	„	—	„
8)	5000	„	„	„	„	76	„	—	„

Хто подає ся до краєвого банку о позичку, не мусить предкласти до аркушика й витяг з книг Ґрунтових (Grundbuchsauszug). Вистарчить, як хтось письменний піде до табулярного суду і випише на картцї паперу: 1) імя властителя; 2) парцелї; 3) обтяженя довгами або доживотнєм.

Краєвий банк зичить на землю лише тому, хто має найменьше 1 фалчу (2 морґи) поля і хату. Хто не має й одної фалчі землї, нехай не робить собі даремно коштів, бо краєвий банк не сміє на то нїчого зичити.

Вже й тепер багато людий не вдоволені краєвим банком через то, що не дістали відти пожичок таких великих, як вони просили. Але за се нема чого гнївати ся, бо банк сей є краєвим банком, то значить за него відповідає весь край. Тому і ще з богато иньших причин краєвий банк має докладні приписи, кілько можна на яку землю там зичити. Як що кому не стає до цїлковитої сплати попередних тяжких довгів, то той може собі ще дожичити гроший з сїльскої райфайзеньскої каси або з „Рускої Каси“ в Чернівцях.

Райфайзеньскі каси а особливо члени старшини та касиєрі повинні собі всїх сил додавати, аби поучити буковиньских селян про задачу краєвого банку.

Буковиньский банк краєвий оголошує слїдуючу оповістку:

Буковиньский банк краєвий буде по мисли ухвали високого видїлу краєвого після § 27. lit. c) статутів краєвого банку приймати в застав:

а) власні заставні листи і записи довжні до 90%,

б) державні записи довжні і иньші публичні позички, дальше пупілярно певні заставні листи і записи довжні, желїзничі облїґациї, акциї перевозових предприємств та внутрішно-державні льоси до 80% їх вартости курсу.

Найдальша границя стопи процентової від позичок на застав установляєть ся аж до дальшого розпорядку на $5^1/_2$%.

Стопа процентова гіпотечних позичок установлена тепер на чотири проценти а відповідно тому опроцентовують ся і видані для гіпотечних позичок заставні листи на чотири проценти.

До антіціпативних чотирипроцентових відсотків приходить ще й амортизацийна квота, вимірена після тривку позички, та додаток адмінїстрацийний, що встановлений тепер ухвалою високого видїлу краєвого за кождий піврік на $^1/_4$ за цїлий рік, отже на $^1/_2$ проценту від кождочасної решти позички.

Тому, що зичить, треба зазвичай поручати, не затягати речинцеві позички на надто короткий час, аби не брати на себе надто тяжкі зобовязаня, яких можливо не зможе додержати.

Речинцевих позичок не даєть ся засадничо на меньше як десять лїт.

Довжник має від кождих 100 К платити капіталу, відсотків і додатку адмінїстрацийного що півроку наперед

як затягнув позичку на	10 лїт	6 К	25 с.
„ „ „ „	$16^1/_2$ „	4 „	25 „
„ „ „ „	20 „	3 „	75 „
„ „ „ „	26 „	3 „	25 „
„ „ „ „	$37^1/_2$ „	2 „	75 „
„ „ „ „	$50^1/_2$ „	2 „	50 „

До того приходить ще штемпель на квіт після скалї II.

Краєвий банк, що утримує тїсні зносини з райфайзеньскими касами, приймає поданя хлїборобів о позички також через посередництво райфайзеньских кас і їх союзів, котрі передають поданя безплатно та дають тим, що хотять зичити, безінтересовно поясненя і науку. Від аґентів, посередників і покутних писарів не приймає краєвий банк жадних жадань о позички.

Попи-ромунїзатори не хочуть знати права цїсарского нї божого!

Що попи-ромунїзатори, які тепер так увихають ся за своїм поплечником Ончулом з давна вже допчуть право боже і цїсарске себто державне, збиткуючись над рускими вірними, обертаючи їм церкву із матери в люту мачуху — се знає цїла руска Буковина. Але попи-ромунїзатори все ще блахманять людем очи, тож ось тут поміщуємо допись із села Вовчинцїв із серетского повіту, із якої виходить, що сам тамошний піп перед людьми признав ся, що він права цїсарского не знає і знати не хоче. Цїкаві ми, що на се скаже ц. к. державна прокуратория. Ми гадаємо, що право і арешт є однакові і для руского мужика і для ромунїзатора-попа.

Ось та допись:

Отворенє шкільного року 1905|06 в Вовчинцях серетского повіту.

Певне ще нїякі дїти в сьвітї не сьвяткували початку шкільного року так, як дїти рускої школи в Вовчинцях. Слухайте, добрі люди, що в нас русиножерний піп Васілїє Ісопескул виробляє! Від 13 років старає ся він всїма силами чисто руске село зволошити і робить се в спосіб, на який просто нема назви, так що се вже збридило навіть самим Волохам. У церкві править все по волоски, а рускі сьвяті книги десь закинув, що й тогди не мож їх відшукати, як який вірний забажає, аби єму за єго гроші читав панотець по руски. Перед кількома роками удало ся нашому попикови запровадити в селї навіть волоску школу. Темний руский нарід дав ся сему ромунїзаторови на удку зловити і достарчив й сегодня ще досторчає своїх дїтий сїй волоскій школї, аби вже з малку вчили ся на ворогів свого рідного, аби обертали

ся відтак у лютих яничарів. Наш Шпіцак*) старає ся в одно побільшити число учеників тої волоскої школи, аби зробити з неї двоклясову. Сего року мимо многоразових напімнень зі сторони місцевої і повітової, ба навіть і краєвої шкільної власти не дав рускому надучителеви виказу з метрики тих дітий, що обовязані ходити до школи, аби той не знав, кого має приймати до школи а кого ні, але призначив сам котрі діти мають ходити до рускої, а котрі до волоскої школи, не питаючись родичів. Він також яко предсїдатель місцевої шкільної ради не запрошував надучителя рускої школи на засїданя тої ради, зневажаючи руских учителїв на кождім кроцї. В недїлю на 14.|27. серпня с. р. перед початком шкільного року наказав він людям в церкві, що на слїдуючу недїлю відбудеть ся сьвяточне отворене шкільного року, а се є против цїсарского закону, який каже, аби сьвяточний початок шкільного року нїколи не відбував ся в недїлю або сьвято, але все на 1. вересня, а як перший вересень припаде в недїлю, то день по тім. Але наш попик хотїв спонукати руских учителїв, щоб переступили закон, аби він відтак міг на них показувати: от, дивіть ся, хто не тримає ся приписів! Рускі-ж учителї се знали і поступили собі по закону і привели дїти на 1. вересня до церкви, але найшли єї заперту і дїти розійшлись з нїчим! Слїдуючої недїлї пішли рускі дїти під проводом своїх учителїв до церкви як звичайно. По богослуженю розпустили їх учителї домів. Піп в виду сего крикнув як скажений на руского учителя, чому він дїти розпускає до дому, бо він (піп) ще хоче для дїтий відправ утримати. Учитель відповів: „Ми були на відправі вже на першого, але церква була замкнена“. А попик на то: „Ви маєте слухати, що я кажу, а я наказав богослуженє сегодня“. Руский учитель відповів: „Ви нам нїчого не казали (що правда), а ми тримали ся цїсарского закона“. А, гадаєте, що відповів попик на се: „Я цїсарского закону не знаю і не хочу знати“ крикнув він на всю церкву, „я є предсїдателем місцевої шкільної ради і катехитом, ви мене маєте слухати!“ Тут счинив ся великий заколот в церкві і зараз обізвали ся вже й люди по сторонї руского учителя особливо чесний і розумний господар Іван Остафійчук і разом з учителем сказали: „Ви, панотче, яко предсїдатель місцевої шкільної ради, руских учителїв о нїчім не повідомляли, а науки релїґії в рускій школї майже нїколи не удїляли, а тут нараз звете ся катехитом“. Тепер піп сарака уздрів, що не жарти, замовк і забіг до олтара і певне десь ще й тепер сердить ся на всїх і на себе, що так омразив ся перед народом.

Ог так ба ще й гірше карає і збиткує славний отчик громаду Вовчинцї вже 13 років. А „сьвята консистория“ з „ангеликом“ Рептою на чолї дає своє благословенє на такі диявольскі дїла. Наш піп яко сьвященик замість научати нарід поважати і держатись божих і цїсарских законів, кричить на всїх людий, що „цїсарского закону не хоче знати“ а з божого сьміє ся і толочить єго ногами. Тай такі людцї горлають ще потому на цїлий сьвіт: Ог дивіть ся, учителї і всякі унїяти псують нам віру і бунтують нарід. А хтож тут бунтує, як не такі попики як в Вовчинцях з консисторією на чолї, що їх підпирає. Але вкінци, гадаємо, людям не стане терпцю! Ми се пускаємо в сьвіт на вічну ганьбу такого душпастиря, що своїми поступками лише ширить безвірє, і щоби церковні і полїтичні власти пригадали попикови, що він ще не ймив Бога за ноги, хотяй намалював себе в нашій церкві яко сьв. апостола Мафтея.

Недайбіда.

*) Як в Чернівцях називають „руского“ проповідника „Іван Страшний“, так називають в Вовчинцях Ісопескула Русини „Шпіцаком“ а Волохи в цїлій Буковинї кажуть єму „Смінтіла“ (Smintila = Придурковатий).

Про ощадність.

(*Де-що для робучого народа*).

З нїмецкого переповів Василь Тич.

(Конець).

Завзятє.

На що тобі здала-б ся робучість, як би в тебе не було завзятя до ремесла? З

кого робітник незавзятий, той і заробить мало і намучить ся, та все таки не богато докаже. Навіть від найпростійшого парібка жадає єго пан завзятя; ну, він має бути на свій спосіб завзятий. Але від ремісника мож далеко більше жадати. Бо з завзятєм і заслуга йде в парі. Мусиш ти бути в своїм ремеслї і завзятий і майстер добрий, справний. Що майстер з рук пускає, то взором повинно бути. Лишень партач волїче роботу як слимак. Ба, ще тобі гірше, як що ти партацтвом хочеш доробити ся! Коли ти за челядника, нї, вже як ти за науку береш ся, зараз би тобі мати гадку, як стати добрим майстром; не таким майстром, що єго лиш кличуть так, але будь майстром на дїлї, справдїшним. Але тото не обійде ся без невсипущої працї. Питали раз в дуже стрійного мужика, як він дійшов до такої досконалости? — „Я цїлих 12 лїт прикладав ся, учив ся, а день-денно по дві години“ — каже він. Ог як! Бережи ся і ти, роздумуй та заправляй ся до свого ремесла, а нїколи не вдоволяй ся тим, чого ти вже доказав. Тогди твоя робота буде порядна й тривка та міцна, та й виплатить ся. Партач завсїгди голодує. Як в ремеслї так і в господарстві треба завзятя. Не навчиш ся добре господарювати за молоду, то на старість не меш знати. От і бачите, яким то способом завзятє підпомагає ощадности.

До завзятя в праци приналежне і завзятє в добрі і бійкість тїла. Дай Боже, аби твій стан і твоє завзятє до него засияло вінцем хороших чеснот, щоби они блистїли мов цьвіти весняні, а мов жемчуги та дорогі перли красувались.

Правда, богато набере ся майстрів завзятущих, богато й купцїв та робітників і господарів, але — на жаль, не всї они чесні. А люди раднїще дають таким майстрам заробити, котрі і завзято працюють але при тім і чесно.

Стережи свого здоровля і шануй єго; роби так, аби тїло твоє тривало кріпке і витревале на роботу, а не псуй єго розпустою.

Праця твоя, ремесло твоє, твоя нивка — се богата копальня, де би тобі порпати ся і трудити ся. Там заховані золоті жили, а тобі добувати би з відтам дорогого металю. Всяка праця, чи ремесло, чи торговля; она всегда має в собі заховане золото!

Вчи ся, труди ся і щади!

В грі як зберуть ся три згідні голоси, то так і втїшають ухо та серце. Вчи ся, труди ся і щади — се ті три голоси, котрі і робітникови і ремісникови житє веселять, і роблять єго щасливим. Се той трійлист золотий з конюшини, се линва потрійна, котра не прірве ся, але вдержить тебе понад водою! Ой держи ся за ню міцно! Вчи ся, працюй, щади! До перших двох річий доконечна й трета, бо инакше, то все буде даремне; хиба що є в тебе охота ввесь твій заробок на добру цїль обернути, та схочеш жити на славу Божу в добровільному убожестві, хиба в тебе нема нїяких обовязків. Всюж свою роботу зачинай і кінчи із твердою вірою в добрий успіх твого чесного труду. Таке бач житє найлїпше. Як у дерева під стовбуром корінє міцне і живе, тогди в него і галузє і листє животить здорове, та хорошо розвиває ся. А збереш ти жниво, возьмеш заплату за свою роботу, то з тими овочами своєї працї обходи ся обережно, не шафуй вже дуже; треба-ж щось і на зиму відложити.

Вчи ся, труди ся, щади; цїлий вік твій з ранку до вечера, труди ся, щади і вчи ся.

Призбираний крейцар бідного чоловіка стане золотим шелюгом, котрому велика цїна і на сему сьвітї і на тамтому.

ВСЯЧИНА.

Із Кучурова великого. В недїлю 10. вересня с. р. відбуло ся в Кучурові вел. величаве сьвято утвореня „Сїчи“ на читальнянім огородї. Около 2-ої години по пол. пригостили з Черновець висодостойні гостї Вп. пани посли др. Смаль-Стоцкий, Николай Василько, Артур Малик і проф. Клим. Сих гостий привитано хлїбом і солею і попроваджено на трибуну, прикрашену скірцями і вінками. По утвореню зборів вибрано пана д-ра Смаль-Стоцкого кошовим батьком, а учительку Дашкевич маткою. Яко перший бесїдник забрав слово

пан віцемаршалок др. Ст. Смаль-Стоцкий і пояснив в дуже зрозумілий і красний спосіб значінє і ціль сего товариства. Сїй поучаючій мові прислухувало ся до 2000 людий, що зібрали ся не лиш з Кучурова але й з поближних сїл, щоб звеличати хвилю основин сего хосенного товариства. Дальше промовляли пани Василько, Малик і Клим, витані невмовкаючими оплесками, бо кождий чув, що то говорять приятелї народу а не обманцї-грошолупи. При вибраню сїчової старшини вручено товаришам їх відзнаки і принято від них приріканя, по чім наступили сїчові вправи. На привитанє новозаснованої „Сїчи“ пригостили „Сїчи“ з Глїбоки і Кичери. Товариші глїбіцкої „Сїчи“ відсьпівали кілька дуже гарних пісень. Вкінци відограли товариші Кичерскої „Сїчи“ „Українцї“, котре представленє всїм дуже подобало ся. Сьвято покінчило ся аж пізним вечером, а цїлий єго перебіг був незвичайно величавий і сьвяточний, дарма що підкуплені наймити волоских грошолупів ходили поміж нарід і юдили проти правдивих заступників нашого селяньства і народу. Та волоскі розбишаки таки не дарували свого і як довідуємо ся — заступили на краю села 20 сїчовикам глїбіцким, які не їхали фірами, але лишили ся йти пішки. Волоских „гаркачів“ підохочених горівкою плаченою волоскими аґітаторами було три рази більше і лише холоднокровности наших сїчовиків треба приписати тото, що не прийшло до страшного проливу крови. Всї „гаркачі“ станули на дорозї, куди сїчовики мали проходити. Сїчовий осаула зробив ідучих уважними, щоб чемно заховувались і наколи вже стрінуть ся з заступаючими дорогу, так кождий мав сказати „Добрий вечер“. Щоби не іти в товпі, сїчовики переходили гусаком понад сам шанець. Тодї в товпі, счинив ся гамір і посипались на них лайки, яких годї ось тут повтаряти. Сїчовики нїчо не відповідали, лиш мовчки зачали пересуватись коло них. Аж тут деякі з ромуньскої товпи кинулись на них з отвореними ножами. Кождого майже з них шарпали за ковнїр і тручали в шанець, називаючи гидкими словами, а між тим „унїятами“. „А то ви унїю заводите в нас злодії“ крикнув один і вхопив Івана Костецкого за ковнїр і звалив на землю, а трох иньших кинулось ногами на него. Другі три звалили Стефана Кривохижу; а один кинув ся на Софрона Лупуляка з ножем просто на голову. Лупуляк, се старший чоловік, не міг опертись напорови, тим більше, що ще других двох кинулись на него; був би певно мав ніж в горлї, наколи би єго жінка не накинула була сардака єму на шию в хвили, коли напасник спускав ніж на шию. Жінки глїбіцкі счинили страшний крик о ратунок. А ту ратунку нема. З під корчми, де стояла товпа кучурівских жінок місто помочи, посипались крики: „Ріж мой унїятів“ і т. д. Щастє ще, що то була біла днина і що цїла товпа не нападала, а лиш кількох сьмільчаків тай то, що наші не відпирали напастників в брутальний спосіб, лиш ухилялись від бійки і старались лиш уйти від них, а ще був би дехто і житєм наложив. Ось такими средствами воює „батько вільних виборів і вільнодумець“ Ончул. Маємо повне право домагатись, щоб власти зробили конець сему розбоєви, а поки що повинні самі нападані не забувати про конечну потребу — самооборони. Ось дивіть ся люди добрі, на що пускає ся Ончул із Лупієм! Розбоєм хочуть вороги приневолити людий, аби покидав своє, а чіпали ся чужого. Розбоєм вже ідуть тепер, як жебрають за голоси рускі, а що доперва булоб тогди, як би захопили наше право в свої руки. Але сего не дочекають. Сором грошолупам, що пустили ся із кримінальниками на розбій чесних людий. Проч із грошолупами із наших громад! Най їх вибирають собі хиба кримінальники і збуї, а не люди, що хотять жити чесно і спокійно зарабляти на кусень хлїба. Оттак то наш нарід що дня лїпше пізнає все ошуканьство, із яким би хотїли лупії заманити мужиків у свої тенета. *Гість.*

Із читальнї „Рускої Бесїди“ в Неполоківцях. На видїловім засїданю дня 4-го червня 1905 уконстатувала ся старшина читальнї „Рускої Бесїди“ в Неполоківцях так: Стефан Пілгуй, голова; Ґріґорій Городиский, заступник; Юрий

Душилевич, писар; Тодер Руснак, касієр; Іля Боднар, біблїотекар; Григір Макалик й Андрей Паладїй видїлові. — За читальню „Рускої Бесїди“ в Неполоківцях: *Стефан Пілгуй*, голова; *Юрий Душилевич*, писар.

Славні виборцї із Сторожинецкого повіту! В недїлю, дня 17-го вересня о годинї 3-ій по полудни відбудуть ся в Волоскім Банилові в громадскій канцеляриї збори виборцїв, на котрих представить ся Вам кандидат на посла до ради державної, посол соймовий і радник суду п. Артур Малик. Прошу усїх тих виборцїв Сторожинецкого повіту, що готові підперти сего кандидата моєї партиї, явити ся на сих зборах. — *Николай Василько*, посол до сойму і до ради державної.

Застановлене оружя між російским а японьским війском. З Токіо доносять, що вчера о 7-ій годинї підписано в Шахедзи протокол в справі застановленя оружя. В цїлій Манджуриї мають бути здержані воєнні кроки, а межи обома арміями має бути установлена полоса, котрої не вільно переступити. О тім повідомлено всї корпуси армії. Застановлене оружя входить в житє найпізнїйше в полудне дня 16. с. м.

Про розбій грошолупів в Раранчу та про те, як й Лупій з Опчулом дали відти драла, напишемо для браку місця другим разом.

Розписане конкурсу. Аби сини буковиньских господарів могли добре вивчити ся питомої краєвої штуки різьбярства і металевої орнаментики (оздоби), на те запроваджує ся в Вижницї краєвий научний варстат, де від 15-го жовтня 1905 розпічне ся наука. Науку будуть там удїляти що року в часї від 15-го жовтня аж до цьвітної недїлї, а повний курс науки потриває через три зимові курси без перерви. Окрім науки в штуцї різьбярства і металевої орнаментики (оздоби) будуть там учити ще далї читати, писати і рахутати. Практичної науки різьбярства і металевої орнаментики (оздоби) учити муть що день через 6 до 7 годин, і то, з огляду на 3 осібні штуки, в трох окремих віддїлах по 6 до 7 учеників разом; а науки читаня, писаня і рахунків удїляти муть для усїх трох віддїлів разом що день через 1 до 2 годин. Аби учням дати можність утриманя в Вижницї, кождий ученик через увесь час науки діставати ме із фонду краєвого місячну запомогу 20 (двайцять) корон. Аби 20 учеників сеї школи надїлити запомогами по 20 корон місячно, розписує ся отсим конкурс, а котрий ученик хоче отримати таку запомогу, повинен зробити подане, а до подання долучити отсї сьвідоцтва: 1. метрику на доказ, що скінчив 14 лїт, а не переступив 25-го року житя; 2. сьвідоцтво приналежности на доказ, що є родимим Буковинцем; 3. писемну заяву, свого вітця або опікуна, потверджену начальником громади, що свому синови або вихованцеви позволяє учити ся в сїй школї; 4. послїдне сьвідоцтво шкільне; 5. сьвідоцтво моральности, виставлене урядом парафіяльним а потверджене начальником громади. Сини господарскі із повітів Вижницкого і Вашківского будуть мати першеньство. Просьби о запомоги зі всїма названими тут сьвідоцтвами треба подавати найдальше до 1-го жовтня с. р. до буковиньского Видїлу краєвого. — *Від Видїлу краєвого воєводства Буковини.*

Подяка. Низше підписані складають вп. Евгенови Стрийскому нотареви у Вашківцях сердечну подяку за безплатне леґалїзоване статутів „Каси пожичкової і щадничої Народний Дім“ в Карапчеві над Серетом — За старшину: *Кость Цуркановнч* і *Омелян Лазор.*

Пильнуйте братя правиборів, як ока в голові!

ДОБРІ КАСИ!!

Хто хоче забезпечити добре свої гроші або дорогоцїнности, най удасть ся до фабрики кас **M. Adlersflügel, Wien, I. Franz Josefs Kai 27,** котрої вироби огнетревалих кас оказали ся скрізь найлїпшими. Робимо особливо уважними каси райфазеньскі, що можуть бути в сїй фірмі найлїпше обслужені. Каси Adlersflügel-а побирають майже всї буковиньскі і другі краєві каси райфазеньскі і скрізь висказують ся про них добре. В виду того, що каси сеї фабрики суть добрі, поручає їх і „Селяньска Каса“ всїм нашим касам як найлїпше.

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях, під зарядом Ів. Захарка.